

in de door het Afwikkelingsbureau Militair Gezag samengestelde, in '48 verschenen geschiedenis van het Militair Gezag, volgens welke de betrokken Geallieerde officieren 'zich letterlijk dag en nacht ter beschikking (hebben) gesteld om daar te interveniëren waar het nodig was; dank zij hun onvolprezen medewerking zijn bronnen aangeboord, welke de economische toestand van Nederland na de catastrofale bezetting aanzienlijk hebben verbeterd.'¹ Men kan hieruit afleiden dat het Militair Gezag, al waren er dan ook aanvankelijk klachten over generaal Edwards, bij de *Shaef-Mission* niet de moeilijkheden ondervond welke prins Bernhard zoveel last bezorgden. Kruls, de chef-staf Militair Gezag, was niet alleen over Clark maar ook over het hoofd van de *Civil Affairs*-afdeling van de *Mission*, *Brigadier* A. de Cazenove, zeer te spreken. Eén keer voer hij tegen de Cazenove uit – '*Listen, general*', antwoordde deze, '*you should never bully a British officer*.' 'Dat heb ik mij ter harte genomen', vertelde Kruls ons in '56.²

Zo weken dus de gezagsverhoudingen in het bevrijde Zuiden ver af van de normale Nederlandse. Als het er op aankwam, d.w.z. bij conflicten (zij deden zich niet vaak voor), was *Shaef* de baas. *Shaef* gaf dan zijn directieven aan het Militair Gezag hetwelk men zien moet als een orgaan zowel van *Shaef* als van de Nederlandse regering. Het Militair Gezag was boven de gemeentelijke en provinciale besturen geplaatst. Optredend namens de regering bestuurde het Militair Gezag de bevrijde delen des lands – in diezelfde delen was prins Bernhard werkzaam als Bevelhebber der Nederlandse Strijdkrachten.

Zowel over de activiteiten van het Militair Gezag als over die van de prins hebben wij veel te schrijven, zulks in aparte hoofdstukken, maar het is wenselijk, die activiteiten in de allereerste weken in één hoofdstuk te behandelen, met name omdat òn het Militair Gezag òn de prins toen nagenoeg onmiddellijk met volkomen onverwachte problemen werden geconfronteerd.

Militair Gezag – eerste perielen

De ontstaansgeschiedenis van het Militair Gezag hebben wij in deel 9 weergegeven. Daarin deden wij uitkomen dat bij de oprichting van het

¹ Afwikkelingsbureau Militair Gezag: *Overzicht der werkzaamheden van het Militair Gezag gedurende de Bijzondere Staat van Beleg, 14 september 1944–4 maart 1946* (1948), p. 40. Verder aan te halen als: *Overzicht MG*. ² H. J. Kruls, 14 maart 1956.